

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát
Arabská 683, 160 66 Praha 6**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-835/24-A
Sp. zn. ČŠIA-S-162/24-A

Název	Střední škola - Waldorfské lyceum
Sídlo	Křejpského 1501, 149 00 Praha 4
E-mail	lyceum@wspj.cz
IČO	71 219 293
Identifikátor	650 075 684
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Ing. Ivan Smolka
Zřizovatel	Hlavní město Praha
Místo inspekční činnosti	Křejpského 1501, Praha
Inspekční činnost na místě	5. 3. 2024 – 7. 3. 2024

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného střední školou podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Střední škola – Waldorfské lyceum (dále „škola“, „instituce“ nebo „lyceum“) poskytuje vzdělávání v oboru vzdělání Kombinované lyceum zakončené maturitní zkouškou. Vzdělávání výrazně podporuje rozvoj klíčových kompetencí. Ke specifikům školy patří způsob rozložení učiva a ověřování znalostí a dovedností žáků, podpora žákovských dovedností v sociálně komunikační oblasti a realizace projektového vyučování. Škola usiluje o vyvážený rozvoj intelektuálních, kreativních, uměleckých, praktických a sociálních

dovedností a schopností, od 3. ročníku nabízí možnost výběru z humanitního nebo přírodovědného zaměření.

Instituce si od svého vzniku udržuje stabilní počet žáků a tříd, její kapacita je naplněna na 94 %. K termínu inspekční činnosti se ve škole vzdělávalo ve 4 třídách 124 žáků, nejvyšší povolený počet žáků ve škole (132) je téměř využit. Zájem o alternativní vzdělávací nabídku školy dokládá až 40 % žáků z různých regionů České republiky. V rámci pražských středních škol se jedná o menší školu rodinného charakteru.

Lyceum sdílí prostory v komplexu budov společně se Speciální základní a střední waldorfskou školou a Gymnáziem Opatov. Škola sídlí v samostatném pavilonu s bezbariérovým přístupem.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy (dále „ředitel“) ve své funkci využívá dlouholeté manažerské a pedagogické zkušenosti. Na základě interní evaluace pravidelně modifikuje krátkodobé cíle a strategie vedoucí k realizaci hlavních koncepčních záměrů vycházejících z principů waldorfské pedagogiky. Vize reflekтуje i aktuální stav školy. Stanovené cíle se řediteli daří naplňovat např. prostřednictvím aktualizace školního vzdělávacího programu (dále „SVP“), vzájemných hospitací nebo pokračujícími badatelskými projekty a výjezdy včetně zahraničních.

Kvalitu vzdělávacího procesu pozitivně ovlivňují četné partnerské vztahy. Se základními a středními waldorfskými školami rozvíjí lyceum spolupráci prostřednictvím Asociace waldorfských škol ČR a Akademie waldorfské pedagogiky. V rámci sociálního praktika lyceum spolupracuje s 45 zařízeními (např. domovy pro seniory, chráněné dílny, školy pro postižené děti, dětské domovy, poradny pro uprchlíky), v rámci profesního praktika s 29 partnery. Motivace žáků k výuce cizích jazyků je podporována bohatou mezinárodní spoluprací s jinými waldorfskými školami v zahraničí. Zahraniční stáže žáků i učitelů lycea přispívají i k podpoře jejich individuálního rozvoje a nadání; návštěvy zahraničních mentorů pak k implementaci nových poznatků do výuky. Studenti Pedagogické fakulty UK, Husitské teologické fakulty UK a učitelé studující program Učitel naživo ve škole realizují hospitační činnost i pedagogickou praxi, dochází však i k vzájemné výměně pedagogických zkušeností, implementaci inovativních metod a forem do výuky. Nově založený studentský parlament vytváří prostor pro aktivní zapojení žáků do chodu školy. Přínosná je i spolupráce s městskou částí Praha 11. Do vzdělávacích aktivit a činnosti školy jsou pravidelně zapojováni i zákonní zástupci žáků.

Řízení instituce je dlouhodobě systematické a efektivní. Organizační struktura, účelné rozdělení kompetencí na zástupce ředitele, výchovnou poradkyni a třídní učitele zajíšťuje plynulé fungování lycea. Hlavní poradní orgán ředitele tzv. pedagogické kolegium představuje důležitý článek systému řízení umožňující významnou participaci na činnostech a rozvoji školy. Konstruktivní dialog, otevřená a přímá komunikace mezi všemi účastníky vzdělávání i komplexní kontrolní činnost podporuje pružnost řídícího procesu. Každotýdenní setkávání na tzv. pedagogických konferencích umožňuje učitelům vzájemné sdílení poznatků a zkušeností z výuky, diskuzi o pokrocích jednotlivých žáků, koordinovat aktivity školy i včasnu reakci na případné aktuální problémy. Systematická hospitační činnost vedení školy, mentorů a zejména třídních učitelů slouží k vyhodnocování úrovně vzdělávání a kvality práce pedagogů. Zjištění z hospitační činnosti obvykle vyúsťuje v konkrétní doporučení. Efektivnímu přenosu informací napomáhá elektronický informační systém. Lyceum informuje veřejnost o waldorfské pedagogice i škole, např. prostřednictvím

speciálního webu, kde formou rozhovorů a reportáží vysvětuje principy waldorfské pedagogiky.

Koncepční práce vedení školy se odráží v personálních podmínkách. Výchovně vzdělávací proces zajišťuje stabilizovaný motivovaný pedagogický sbor 25 pedagogů, z nichž 3 vyučující si doplňují potřebné vzdělání studiem. Cílená metodická podpora začínajícím a nově příchozím učitelům probíhá v rámci tzv. doprovázení během tří školních let. Vedení školy klade důraz na profesní růst všech vyučujících a důsledně podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále „DVPP“). Absolvovaná i plánovaná téma DVPP tak zohledňují potřeby i zaměření školy (např. různé kurzy a semináře waldorfské pedagogiky včetně zahraničních, odborné stáže, moderní přístupy ve výuce jazyků, doplňkové pedagogické studium). Erudovanost ředitele a některých vyučujících se promítá i v jejich profesních aktivitách nadstandardního charakteru (např. dlouhodobá spolupráce se Stálou konferencí asociací i Akademii waldorfské pedagogiky, lektorování seminářů waldorfské pedagogiky). Vstřícné klíma školy podporuje pozitivní mezilidské vztahy.

Vícezdrojové financování umožňuje naplňování školního vzdělávacího programu. Ředitel pravidelně obnovuje didaktické pomůcky a vybavení pro přírodovědné vzdělávání v souladu s novými vědeckými poznatky a finančními možnostmi lycea. Škola účelně využívá stávající materiálně technické podmínky pro výuku. Jejich rozvoj od poslední inspekční činnosti v roce 2017 však stále limituje nedostatek prostoru. Lyceum nemá dostatek učeben na dělené hodiny, nedisponuje přírodovědnou laboratoří ani žádnými prostory pro na učební pomůcky. Omezené prostory neumožňují mj. rozšíření školy, přestože zájem o přijetí je řadu let až čtyřnásobný. Škola disponuje pouze 4 kmenovými učebnami, speciální třídou pro výuku cizích jazyků a výtvarnou výchovu, počítačovou učebnou a malou učebnou pro přírodovědná praktika. Odborné učebny (dřevodílna, eurytmický sál) si lyceum pronajímá od Speciální základní a střední waldorfské školy, k výuce tělesné výchovy využívá hřiště a tělocvičnu Gymnázia Opatov. Nedostatečné prostorové podmínky se sice negativně nepromítají do kvality výuky, avšak kladou vyšší nároky na organizaci vzdělávání a zejména na práci pedagogů. Žáci mají k dispozici wifi-připojení, knihovnu a prostornou zahradu, na jejíž rekonstrukci se aktivně spolupodílí. K větší bezpečnosti žáků přispívá elektronicky zabezpečený vstup do budovy školy. Stravování pro žáky je zajistěno ve školní jídelně Gymnázia Opatov.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Ke kvalitní realizaci vzdělávání napomáhá promyšlená organizace výuky, využití tandemové výuky, vhodně zvolená průřezová téma a projektové vyučování. Úroveň výuky je výrazně pozitivně ovlivněna erudicí pedagogů a jejich zaujetím pro vyučovaný předmět. Ve všech navštívených hodinách panovala přjemná a přátelská pracovní atmosféra, která je výsledkem důsledného propojení vzdělávacího a výchovného působení vyučujících na žáky. Nastavená a dodržovaná pravidla komunikace a chování i jednotný přístup celého pedagogického sboru přispívají k vytváření a posilování pozitivních vztahů.

Účelné uspořádání vzdělávání reaguje na propracovanou koncepci rozvojového vyučování. Výuka je založena na vytváření odborných, metodických, sociálních a osobnostních kompetencí. Vyučující volili vhodné výukové strategie, které odpovídaly rozvržení vyučování na tři části. Na začátku každého dne probíhá v délce 110 minut *Epochové vyučování*, v němž se po dobu 2 až 4 týdnů střídají bloky hlavních předmětů (český jazyk, matematika, dějepis, fyzika a další), kdy blok je tvořen z rytmické, výukové a vyprávěcí části. Následují *Pravidelné hodiny* v průběhu celého školního roku (cizí jazyky, tělesná

výchova, eurytmie, cvičné hodiny českého jazyka a matematiky) a *Odborné, praktické a umělecké bloky* probíhající pravidelně každý týden vždy po určitou část školního roku (př. ekonomika, psychologie, práce se dřevem, deskriptivní geometrie). Součástí vzdělávání a podpory všeobecného rozvoje žáků jsou rovněž výjezdní praktika (zeměměřičské, ekologické, sociální, profesní, terénní cvičení z botaniky, hudební soustředění).

Promyšlená struktura hospitovaných epoch a dalších vyučovacích jednotek byla založena na specifické struktuře a propojení více výchovně-vzdělávacích oblastí. Zvolené vzdělávací strategie ve sledovaných vyučovacích hodinách odpovídaly schopnostem a vývojovým potřebám žáků (s ohledem na vytváření samostatného myšlení/úsudku). Učivo bylo probíráno v souvislostech, nechybělo propojení teoretického učiva s praxí. Důraz byl kladen na vyjádření vlastního názoru a propojení učiva s osobními zkušenostmi žáků. Názornost výuky podpořilo účelné využití didaktické techniky. Pedagogové často volili kooperativní formy práce, včetně práce ve dvojicích, a cílenou diskuzi k danému úkolu či tématu. Programově uplatňovali inovativní vyučovací metody podporující osobnostní rozvoj žáků i jejich postojové stránky, rozvíjeli fantazii žáků, kreativitu, hudební a pohybové schopnosti. Žáci ve výuce aplikovali získané vědomosti, uplatňovali schopnost logického a kritického myšlení, používali odbornou terminologii a komunikovali v cizím jazyce. Při manuální práci se dřevem vyučující u žáků vhodným způsobem podporoval nezbytné vohní vlastnosti, dodržení bezpečnosti práce bylo samozřejmostí. Učitelé rovnoramenně propojovali všechny složky vzdělávacího cíle, v průběhu výuky účelně koordinovali jednotlivé činnosti žáků a vytvářeli jim prostor pro iniciativu i sdělení názoru. K pochopení probíraných jevů v širších souvislostech přispívalo časté zařazení mezioborových poznatků a praktických úkolů, které předpokládaly analýzu dat a následnou diskuzi při vyvazování závěrů. Větší názornost výuky účinně podpořila vizualizace obsahu učiva s využitím didaktické techniky nebo práce s textem, učební pomůcky, přírodniny i vhodně zvolené demonstrační pokusy. Žáci aktivně přistupovali k řešení zadaných úloh, aplikovali získané vědomosti, rozvíjeli si receptivní i produktivní řečové dovednosti a prokazovali odpovídající schopnost samostatně argumentovat, logicky a kriticky myslit. Pedagogové získávali v průběhu výuky zpětnou vazbu o pochopení učiva žáky, poskytovali jim účinnou pomoc při řešení úkolů a účelně pracovali s chybou jako s nástrojem nápravy. Celým vzdělávacím procesem se prolínala podpora rozvoje gramotnosti, zejména pak přírodovědné gramotnosti.

Pouze ojediněle v části všeobecného vzdělávání snižovaly účinnost vzdělávacího procesu některé dílčí metodické nedostatky, např. neefektivní časové a organizační rozvržení vyučovací hodiny (absence shrnutí v závěru vyučovací jednotky a tím i ověření splnění vzdělávacího cíle).

Propracovaný systém výuky waldorfského lycea spolu s četnými projekty a tematickými výjezdy dlouhodobě přispívá k všeobecnému rozvoji osobnosti žáků podle individuálních předpokladů a nadání, prosociálnímu cítění i sounáležitosti se školou. Účelné propojování teoretických poznatků s praxí i napříč vzdělávacími oblastmi, umožňují ověřování naplňování výstupů vzdělávacího programu, vedou k vytváření vztahů mimo vrstevnickou skupinu, publikační činnost ve školním časopise přispívá k rozvoji jejich jazykové kompetence.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Systém poskytovaných poradenských služeb je založen na úzké spolupráci výchovné poradkyně a metodika prevence se všemi aktéry vzdělávání. Výraznou roli představuje ve výchovně vzdělávacím procesu třídní učitel. Nedílnou součástí studijní podpory jsou

opracované efektivní individuální rozhovory třídního učitele a jednotlivých žáků se zaměřením na zvládání studijních povinností a osobní situaci žáka, v 1. ročníku také na problematiku přechodu na střední školu, a začlenění do třídního kolektivu, ve 2. ročníku pomoc při výběru specializace, ve 3. ročníku se rozhovory zaměřují také na terciární vzdělávání a profesní přípravu, ve 4. ročníku jsou věnovány mj. i celkové reflexi studia na škole. Žákům s potřebou podpůrných opatření poskytuje škola pomoc např. formou individuálního přístupu ve vzdělávání, vypracováním vzdělávacích plánů. Talent a nadání žáků jsou účinně rozvíjeny prostřednictvím ročníkových prací, účasti v předmětových soutěžích a individuálními konzultacemi se sociálními partnery. Individuální přístup při řešení školní neúspěšnosti spočívá převážně v posílení motivace žáků, úpravy pracovního tempa, volby vhodných metod a forem práce včetně možnosti vrstevnického doučování.

Funkční školní preventivní strategie vede k posilování vzájemných vztahů důvěry mezi učiteli a žáky a k včasné identifikaci případných problémů. Využívanými nástroji vedle úzké spolupráce všech pedagogů jsou mj. adaptační kurzy nebo práce s třídními kolektivy v rámci pravidelných třídnických hodin. Problematickou prevence sociálně patologických jevů účelně doplňuje vzdělávací obsah projektové výuky. Vzhledem k individuálnímu přístupu pedagogů a realizovaným aktivitám probíhá adaptace na školní prostředí nově příchozích žáků bezproblémově. Škola důsledně sleduje absenci žáků, v případě jejího zvýšení situaci neprodleně řeší osobním pohovorem se žákem a zákonnými zástupci.

Cílená studijní podpora se odráží v průběžných dobrých vzdělávacích výsledcích žáků. Individuální a celkové výsledky vzdělávání v průběhu i při jeho ukončování jsou systematicky sledovány. Systém hodnocení výsledků vzdělávání podporuje motivaci žáků a zohledňuje jejich individuální potřeby i zájmy. Hodnocení žáků je komplexní, zahrnuje jak oblast učení (např. hodnocení míry dosažených znalostí a dovedností, učebního pokroku), tak i oblast sociální (např. aktivní zapojení do výukového procesu, domácí přípravu, včasnost, úplnost a kvalitu odevzdávaných úkolů). Celkové hodnocení žáků na vysvědčení je prováděné výstížnou slovní formou. Podrobněji zachycuje individuální pokrok jednotlivce, popisuje práci žáka z různých aspektů včetně jeho osobního vkladu a podnášecuje ho k dalšímu rozvoji.

Výsledky vzdělávání žáků jsou pravidelně projednávány na jednáních pedagogické rady a v rámci každotýdenních pedagogických konferencí. Úroveň osвоjených znalostí, vědomostí, dovedností, učební pokrok každého jednotlivého žáka učitelé sledují v průběhu etapové výuky, v rámci vyučovacích hodin, při praktických výstupech a dalších aktivitách (prezentace s obhajobou, práce se dřevem, eurytmie, jazykové výjezdy atd.) i při jiných činnostech v rámci školních akcí. Analýza výsledků vzdělávání umožňuje přijímat konkrétní opatření ke zlepšení vzdělávacího procesu a poskytovat cílenou pomoc jednotlivcům. Záznamy o výsledcích žáků jsou využívány jak zákonnými zástupci, tak i pro další individuální práci se žákem.

Dokladem vysoké míry osvojených vědomostí, znalostí a dovedností jsou výsledky maturitních zkoušek (dále „MZ“). Počet žáků, kteří prospěli s vyznamenáním, se ve sledovaném období pohyboval od 31 % do 35 %, všichni prospěli. Analýza výsledků MZ dokládá, že ve srovnání v rámci ČR ve stejně skupině oborů vzdělávání žáci lycea dosahují stabilně lepších výsledků.

V rámci výběrového šetření prováděného ČŠI žáci dosahují výborných výsledků ve finanční a čtenářské gramotnosti, což svědčí o smysluplnosti a koncepčnosti vzdělávacího kurikula (mj. podnikatelský projekt, projekt Rodinný rozpočet; mediální projekt – celoškolní časopis). Vysoká úroveň ročníkových prací s ústní prezentací ve 3. ročníku a maturitní práce

s veřejnou obhajobou potvrzují velmi dobrou úroveň poskytovaného vzdělávání. Škola sleduje uplatnění svých absolventů, většina z nich pokračuje ve studiu na vysokých školách.

Závěry

Vývoj školy

- od posledního inspekčního hodnocení v roce 2017 škola kontinuálně rozvíjí a naplňuje kvalitní rozvojový vzdělávací model, účinně podporuje všeobecný rozvoj osobnosti a nadání žáků a udržuje si velmi dobrou úroveň poskytovaného vzdělávání,
- přetrvává nedostatek prostoru, který je limitujícím faktorem rozvoje potenciálu školy.

Silné stránky

- koncepční způsob řízení školy se pozitivně promítá do všech jejích činností (1.1),
- velmi úzká spolupráce, sdílení pedagogických poznatků a vzájemná inspirace mezi učiteli, jejich soustavné vzdělávání v metodice a didaktice i lektorská činnost (3.3),
- přínosné partnerské vztahy podporující osobnostní rozvoj žáků a jejich vzdělávání včetně mezinárodní spolupráce (1.5),
- výborná úroveň vzdělávání, příznivá vzdělávací atmosféra a partnerský přístup učitelů úspěšně naplňuje koncept waldorfské pedagogiky (4.1),
- komplexní a výrazná studijní podpora všem žákům směřuje k pozitivním vzdělávacím výsledkům žáků, systematická práce s výsledky vzdělávání (5.4).

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- ojediněle v části všeobecného vzdělávání méně efektivní využití závěrů vyučovacích hodin ke zhodnocení naplnění vzdělávacích cílů včetně aktivnějšího zapojení žáků do vzájemného hodnocení a sebereflexe (4.2).

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Příklady inspirativní praxe

- celostní pojetí vzdělávání spojuje teoretické, praktické, umělecké a sociální aspekty a cíleně podporuje týmovou spolupráci, vrstevnické učení a sounáležitost žáků se školou (4.1)

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- didakticky efektivněji pracovat se závěry vyučovacích hodin, důsledně ověřovat splnění stanoveného vzdělávacího cíle.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přjmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činnosti. Tyto nedostatky jsou

formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Koncepce rozvoje školy
2. Potvrzení ve funkci ředitele školy s účinností od 1. 8. 2018
3. Školní vzdělávací program Waldorfské lyceum pro obor 7842M06 Kombinované lyceum platný k termínu inspekční činnosti
4. Školní řád platný k termínu inspekční činnosti
5. Záznamy z pedagogických rad, školní roky 2022/2023 a 2023/2024 vedené k termínu inspekční činnosti
6. Výroční zprávy o činnosti školy, školní roky 2021/2022 a 2022/2023
7. Výběr třídních knih, školní roky 2022/2023 a 2023/2024 vedené k termínu inspekční činnosti
8. Rozvrh vyučovacích hodin školní rok 2023/2024 platný k termínu inspekční činnosti
9. Portfolio výchovného poradce a metodika prevence vedené ve školním roce 2023/2024

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Ivana Kučerová, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

MgA. Naděžda Ostřanská, školní inspektorka

Mgr. Milena Vlčková, odbornice na waldorfskou pedagogiku

Bc. Šárka Snížková, kontrolní pracovnice

V Praze 25. března 2024